

Ruimte geven om verantwoordelijkheid te nemen.

Goudse wijkaanpak 2008-2011

Definitief concept, ten behoeve van bespreking in de gemeenteraad
om vrij te geven voor inspraak.

Gouda,
16 april 2008

Inleiding

Sinds 1994 wordt in Gouda gewerkt met de actieve wijkaanpak. Aanvankelijk alleen op het wegwerken van achterstanden gericht, heeft de wijkaanpak zich in die jaren ontwikkeld tot een manier van werken die verbindingen in de stad kan leggen. Kán leggen, omdat in de praktijk blijkt dat er nog te veel op ad hoc basis wordt samengewerkt aan de wijkaanpak. Daardoor ontstaat met regelmaat frictie tussen de verschillende partners in de wijkaanpak (in ieder geval gemeente, wijkteams, woningcorporaties, politie en Factor G namens het welzijnswerk). Verwachtingen van de diverse partners zijn onvoldoende op elkaar afgestemd.

Van projectmatig naar programmatisch werken

Uit de evaluatie die in 2007 is uitgevoerd blijkt dat er veel verbeterd kan worden door de slag te maken van een projectmatige ad hoc manier van werken naar een programmatische manier van werken. Dat betekent dat de partners eerst gezamenlijk een analyse van de betreffende wijk en een meerjarige visie op de wijk ontwikkelen, waarbinnen alle partners hun activiteiten in overleg met elkaar uitvoeren. Hiervoor maken de partners jaarlijks een wijkjaarprogramma, waarin ten behoeve van de bewoners helder staat omschreven wat er het komende jaar in hun wijk gaat gebeuren. Alle partners waren betrokken bij de evaluatie en herkennen zich ook in de gewenste ontwikkelrichting. Het is momenteel ook een goed moment om de wijkaanpak verder te ontwikkelen, omdat de gemeente in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning ook de wettelijke taak heeft gekregen om zorg te dragen voor het 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten'. Hierbij is voor gemeenten een grote vrijheid om lokaal invulling te geven en prioriteiten te stellen, maar het gaat met name om de inzet van de bewoners zelf en om het bevorderen van onderlinge hulp tussen wijkbewoners.

Proces van totstandkoming van dit rapport en rollen van de partners in de wijkaanpak

Het is van belang om hier te benoemen dat aan het begin van 2008 ook is gebleken dat de gemeente rond de wijkaanpak scherp moet blijven op de verschillende wensen en verwachtingen rond de wijkaanpak. Als regievoerder moet de gemeente er naar streven dat alle partners aangehaakt blijven en zich herkennen in de ontwikkeling die de wijkaanpak doormaakt. Daarom is in januari een voorstel dat aan de gemeenteraad was gezonden door het college van Burgemeester en Wethouders ingetrokken. Het college was van mening dat er tijdens het proces onvoldoende tijd was uitgetrokken om in overleg tussen de verschillende partners te beschrijven hoe we vorm gaan geven aan het programmatisch werken en wat hiervan de consequenties zijn.

Inmiddels is dit laatste gebeurd. De verschillende partners hebben gezamenlijk de intentie uitgesproken om de aanbevelingen uit het evaluatierapport uit te werken. Bij het programmatisch werken staat de wijk centraal en niet de (deel-)belangen van de verschillende partners in de wijk. Er moet een heldere focus zijn op concrete resultaten, zonder te verzanden in veel papierwerk. Dit vergt veel van de betrokken partijen. De gemeente moet haar regierol beter waarmaken en intern de coördinatie goed organiseren om de slag te kunnen maken van projectmatig naar programmatisch werken. Dit vergt ook een cultuuromslag bij een flink aantal onderdelen van de gemeente. Maar ook de rol van de wijkteams gaat veranderen, in het werken aan een wijkanalyse, wijkvisie en jaarprogramma's hebben wijkteams vooral een rol om de ideeën en wensen van alle inwoners (en eventueel bezoekers) van een wijk in beeld te brengen en te vertolken. Het programmatisch werken biedt ook kansen om de corporaties, welzijnswerk en de politie beter 'aan de voorkant' te betrekken bij de wijkaanpak.

Stadsbrede prioriteiten goed laten 'landen' in de wijken

De wijkaanpak is onderdeel van de totale manier van werken binnen de gemeente en de stad Gouda. Om niet te hoge verwachtingen te wekken is het van belang om hier bij stil te staan. In Gouda worden stadsbrede prioriteiten gesteld, zowel vanuit de gemeente als vanuit stadsbreed opererende organisaties. Bepaalde inwoners of gebieden in de stad hebben immers meer aandacht nodig dan andere. Het programmatisch werken binnen de wijkaanpak past binnen deze stadsbrede kaders. Aan de ene kant maakt de wijkaanpak inzichtelijk wat er in de diverse wijken gebeurt binnen de stedelijke kaders. De wijkprogramma's bieden de gelegenheid om activiteiten van de verschillende partners beter op elkaar af te stemmen en in samenhang uit te voeren. Aan de andere kant, kunnen de wijkanalyses en visies stadsbrede discussies op verschillende terreinen voeden, waarmee de uitkomsten uit de wijkaanpak een van de bouwstenen zijn voor stedelijke besluitvorming.

Opbouw van dit rapport

In dit document wordt eerst kort de historie van de actieve wijkaanpak geschetst, vervolgens wordt op basis van de evaluatie uit 2007 beschreven wat we van de wijkaanpak willen behouden en wat er beter kan. Vervolgens wordt op hoofdlijnen beschreven hoe het systeem van programmatisch werken er uit gaat zien. Tot slot wordt meer gedetailleerd beschreven welke consequenties het programmatisch werken voor de verschillende overlegvormen, instrumenten en partners heeft. Ook worden de bovenstaande vraagpunten meer uitgebreid beschreven.

Ruimte geven om verantwoordelijkheid te nemen!

Er zit veel energie en mogelijkheden in de Goudse wijkaanpak. De stad mag trots zijn op de groep vrijwilligers die hier veel tijd voor vrijmaakt. Ook de professionele partners zien duidelijk nut in de samenwerking. In vergelijking met andere steden beschikt Gouda over een aantal nuttige instrumenten voor de uitvoering van de wijkaanpak. Alleen de samenhang ontbreekt op een aantal punten en de gemeente moet beter regie voeren en daadkrachtiger optreden. Maar dat kan alleen als alle partijen ook bereid zijn om voorbij hun eigen belang te kijken en echt samen te werken aan leefbare wijken waar zo veel mogelijk inwoners en professionele partijen samenwerken. Anders blijft de wijkaanpak steken in mooie woorden en even mooie instrumenten, maar blijft het maatschappelijk effect uit. De gemeente is bereid om de regie te voeren en ruimte te bieden en de andere partners in de wijkaanpak hebben een verantwoordelijkheid in hoe ze met deze ruimte meegaan. Daarom heet dit rapport 'ruimte geven om verantwoordelijkheid te nemen'.

1. samenvatting en conclusies

In Gouda kennen we sinds 1994 een actieve wijkaanpak. Als doelstelling van de Goudse wijkaanpak geldt "het verbeteren van de leefbaarheid in de gehele stad door invloed en inbreng van bewoners en belanghebbenden op de gang van zaken in de directe woon- en leefomgeving". De Goudse wijkaanpak kenmerkt zich de afgelopen jaren door de samenwerking tussen gemeente, met haar wijkcoördinatoren, en de Goudse wijkteams en heeft op dit moment een aantal specifieke instrumenten: inventarisatie van *wijkactiepunten*, opstellen van *jaaragenda's* per wijk, een formeel *adviesrecht* van wijkteams voor inspraak op gemeentelijke plannen; beschikbaarheid van een €3,- *budget* per inwoner te besteden door de wijkteams en een flexibele ondersteuning aan wijkteams.

In 2003 is een verbeterplan voor de wijkaanpak gemaakt, waarbij was afgesproken dat dit verbeterplan na enkele jaren zou worden geëvalueerd. In 2007 is deze evaluatie uitgevoerd door adviesbureau Van de Bunt, wat heeft geresulteerd in het rapport 'Doorpakken op de wijkaanpak'. Uit de evaluatie blijkt dat het verbeterplan slechts gedeeltelijk is uitgevoerd, maar dat alle betrokken een nuttige rol voor de wijkaanpak weggelegd zien. Wel behoeft de uitvoering verbetering. Er ontbreekt vooral regie en slagkracht bij de gemeentelijke organisatie. Het rapport stelt voor om de wijkaanpak vorm te geven volgens het programmatisch werken, zodat er een meer gezamenlijk proces ontstaat in de wijken, gedragen door de verschillende partners in de wijkaanpak (in ieder geval gemeente, wijkteams, woningcorporaties, politie en Factor G namens het welzijnswerk).

In het voorliggende plan staat het programmatisch werken volgens de lijn analyse – visie – programma centraal. Door met de partners gezamenlijk een meerjarige wijkanalyse en wijkvisie te maken, kan er tijdens de uitvoering gericht worden samengewerkt. De uitvoering wordt hierbij vormgegeven door middel van jaarlijkse wijkjaarprogramma's (een schematische weergave van het programmatisch werken in de wijkaanpak staat op de pagina 5). Hiernaast blijft het adviesrecht en de jaaragenda (waarin afspraken over het adviesrecht tussen gemeente en wijkteams worden gemaakt) bestaan.

Het programmatisch werken zal plaatsvinden onder de regie van de gemeente. De gemeente brengt de partijen bij elkaar (hiervoor is een overlegstructuur beschreven) en houdt zicht op het proces en op de uitvoering van de afspraken. Hierbij hoort het bewaken van de juiste mix tussen stadsbreed en wijkgericht werken en het houden van de focus op resultaten. Dit vereist een verandering in de manier van werken van gemeente. Voor de wijkteams betekent het programmatisch werken dat zij in een beginstadium betrokken worden bij de (toekomstige) ontwikkelingen in hun wijk. Voor andere partners (woningbouwcorporaties, welzijn, politie, mogelijke andere instellingen en bedrijven) geldt dat het programmatisch werken ruimte biedt om goed samen te werken. De verschillende partners hebben geparticipeerd in de totstandkoming van dit plan en werken graag mee aan de uitvoering er van.

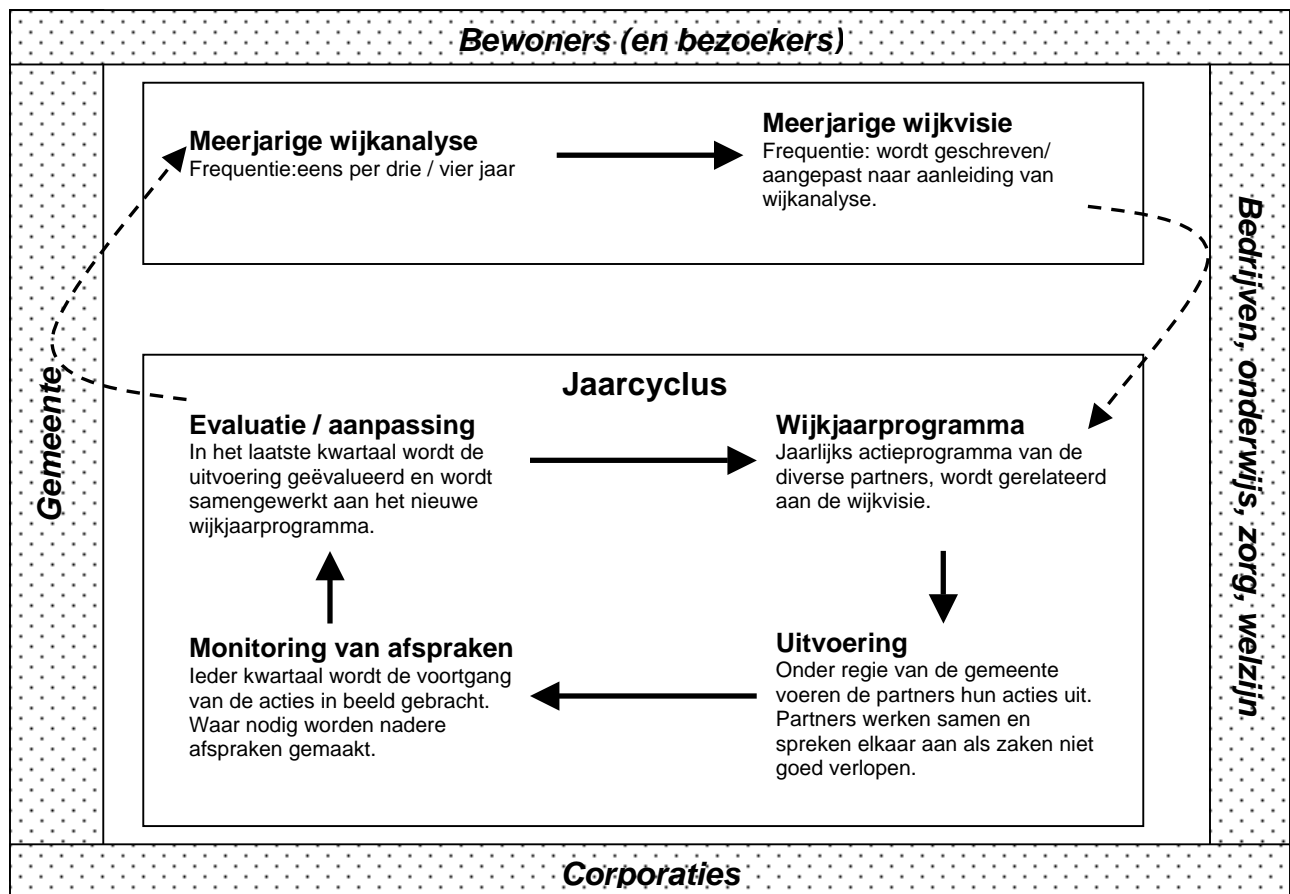
De invoering van het programmatisch werken zal volgens een groeimodel gebeuren, niet alle wijken gaan tegelijkertijd een wijkanalyse en –visie maken. Ieder jaar zal een aantal wijken dit proces doormaken, zodat er geleerd kan worden van de ervaringen in eerdere wijken.

Om het programmatisch werken goed te laten verlopen, zal een aantal wijzigingen worden doorgevoerd ten opzichte van de huidige manier van werken. Het werken met wijkactiepunten komt te vervallen, dit is niet meer nodig in een situatie waarin er jaarlijks een wijkjaarprogramma wordt gemaakt. Een andere wijziging is dat het €3,- budget onder het beheer van de wijkteams komt en dat er een bundeling komt van de verschillende financiële middelen die vanuit de

gemeente richting wijkteams gaan. Op die manier ontstaat een grotere flexibiliteit en minder bureaucratie, terwijl het toezicht uiteraard goed geborgd blijft.

Een andere aanpassing betreft de inzet van de uren ondersteuning (meestal opbouwwerk). Er zal in onderling overleg (op basis van de huidige verdeling over de wijken) hiervoor jaarlijks een verdeling worden gemaakt, waarin voor de diverse wijkteams op maat wordt afgesproken hoeveel ondersteuning ingezet wordt ten behoeve van het wijkteam en hoeveel ondersteuning ingezet wordt voor activiteiten in de wijk.

Schematische weergave van het programmatisch werken in de wijkaanpak:

2. korte historie van de actieve wijkaanpak

In een tijd van steeds mondigere burgers is de afgelopen decennia in veel Nederlandse gemeenten een vorm van wijkaanpak ontwikkeld. Wijkaanpak kan er voor zorgen dat bewoners, gemeente en professionele instellingen die actief zijn in de wijk samen kunnen werken aan de kwaliteit van de wijk. Een speeltuin of buurtaccommodatie die ver weg achter een tekentafel ontworpen is, loopt de kans binnen de kortste keren slecht te functioneren wanneer bewoners niet hebben mogen meedenken bij het ontwerp ervan. Door samenwerking wordt er dus naar gestreefd om de effectiviteit van het beleid dat neerslaat in de betreffende wijk te verhogen.

2.1 *Wijkaanpak in Nederland*

Met de wijkaanpak werd in veel Nederlandse gemeenten een nieuwe ontwikkeling¹ ingezet: tot dan toe stond bewonersparticipatie of wijkaanpak vooral in het teken van achterstandbestrijding. Bij de bredere toepassing van wijkaanpak lag de nadruk meer bij een slagvaardiger optreden bij de aanpak van *kleine verbeteringen en ongemakken* in de wijk en op het *creëren van draagvlak voor het gemeentelijk beleid in buurten en wijken*. Het vergroten van het draagvlak zou moeten leiden tot een snellere realisatie van gemeentelijk beleid.

Wijkaanpak wordt al sinds jaren in Nederland in verschillende vormen toegepast. In veel gevallen wordt nauw samengewerkt met andere organisaties, zoals politie, welzijnswerk en corporaties. De ervaringen met bewonersparticipatie zijn uiteenlopend. In de beleving van sommigen heeft het een wat toberig karakter gekregen. Denk bijvoorbeeld aan het beperkte aantal bewoners dat doorgaans bereid is mee te denken. Andersom zijn bewoners regelmatig teleurgesteld in de mate waarin zij daadwerkelijk invloed uit konden oefenen op het beleid. Wanneer we de recente ervaringen met bewonersparticipatie en wijkaanpak samenvatten, kunnen we stellen dat er in veel gevallen sprake is van een leerproces. Gemeenten communiceren doorgaans steeds duidelijk dat bewoners wel invloed kunnen uitoefenen, maar dat zij niet alles volledig zelf kunnen bepalen. Er dient voldoende ruimte te zijn voor de inbreng van professionals en gemeenteraden zijn (de door de bewoners gekozen) vertegenwoordigers die uiteindelijk alle belangen moeten afwegen en besluiten.

2.2 *Wijkaanpak in Gouda*

In Gouda kennen we sinds 1994 een actieve wijkaanpak. In dit kader wordt samengewerkt tussen de zogenaamde partners in de wijkaanpak: de gemeente, wijkteams, woningcorporaties, politie en Factor G (destijds SWG). In de eerste jaren van de wijkaanpak zijn er veel zaken voor elkaar gekregen. Eerst ging het met name over fysieke ergernissen en verbetering van de communicatie tussen gemeente en wijk over wat er allemaal speelt in de wijk. Het onderwerp van de fysieke ergernissen is mede naar aanleiding hiervan goed opgepakt binnen de gemeentelijke organisatie, wat heeft geresulteerd in het Meldpunt Openbaar Gebied, dat naar tevredenheid functioneert. Een volgend thema dat sterk heeft gespeeld in de wijkaanpak is de overlast van hangjongeren. Ook dit onderwerp is de laatste jaren breed opgepakt in het kader van het veiligheidsbeleid van de gemeente. Momenteel draait het in de wijkaanpak vooral om leefbaarheid en participatie (waarbij fysieke ergernissen en jongerenoverlast overigens ook nog een rol spelen). Ook is een aantal wijkteams graag actief betrokken bij voor de wijk relevante beleidsvragen.

Het is van belang om het onderscheid tussen de Goudse wijkaanpak en de Goudse 'wijkontwikkeling' te benoemen. Wijkontwikkeling is een samenwerking tussen de gemeente Gouda en de Goudse woningcorporaties Mozaïek Wonen en Woonpartners Midden-Holland,

¹ Delen van de historische beschrijving van de wijkaanpak in Nederland zijn overgenomen uit de 'Nota Wijkaanpak' (d.d. 23 juni 2007) van de Goudse CDA-werkgroep Wijkaanpak

waarbij ook andere partners zijn betrokken. Samen wordt gericht ingezet op structurele verbetering van de leefbaarheid binnen de wijken Gouda Oost en Korte Akkeren, vanuit een stadsbrede prioriteit op deze wijken. In de wijkontwikkeling is aandacht voor sociale projecten, economische verbeteringen en fysieke ingrepen in de wijken. De wijkontwikkeling is binnen de gemeente vormgegeven in een afzonderlijk project. In het kader van de wijkontwikkeling is al ervaring opgedaan met programmatisch werken, deze ervaringen zullen benut worden voor de wijkaanpak. De programma's die voor de wijkontwikkeling zijn gemaakt, zijn veelomvattend en bevatten een reeks gerichte investeringen.

In 2002 is gewerkt aan een verbeterplan voor de wijkaanpak voor de periode 2003 – 2006. Destijds werd de relatie tussen de wijkteams en de gemeente als problematisch ervaren. In het plan waren onder andere acties opgenomen met betrekking tot:

- het invoeren van het adviesrecht van wijkteams;
- het verbeteren van de uitvoering van wijkactiepunten door wijkactieplannen op te stellen samen met de wijkteams en de professionals;
- het vergroten van de betrokkenheid van ambtenaren bij de wijkaanpak door een communicatieplan;
- het vergroten van de betrokkenheid van het middenkader van de gemeentelijke organisatie door wijkadoptie;
- het verbeteren van de communicatie richting wijkteams.

Naar aanleiding van het verbeterplan zijn er met de wijkteams samenwerkingsovereenkomsten gesloten en is een aantal van de voorgenomen verbeteringen geïmplementeerd. Terugkijkend moet echter geconstateerd worden dat de niet alle verbeteringen zijn uitgevoerd en dat de samenhang tussen de diverse instrumenten en werkwijzen onvoldoende zichtbaar is. Gesteld kan worden dat de grenzen van de wijkaanpak en de diverse rollen van de partners helder afgebakend moeten worden en dat er maatwerk mogelijk moet zijn voor de wijken. Ook heeft de gemeente onvoldoende gericht aan de wijkaanpak gewerkt. In hoofdstuk 3 wordt hier verder op ingegaan, naar aanleiding van de evaluatie van de wijkaanpak die in 2007 is uitgevoerd.

2.3 Huidige werkwijze Goudse wijkaanpak

Als doelstelling van de Goudse wijkaanpak geldt momenteel "het verbeteren van de leefbaarheid in de gehele stad door invloed en inbreng van bewoners en belanghebbenden op de gang van zaken in de directe woon- en leefomgeving". De Goudse wijkaanpak kenmerkt zich de afgelopen jaren door de samenwerking tussen gemeente, met haar wijkcoördinatoren, en de Goudse wijkteams en heeft een aantal specifieke instrumenten: inventarisatie van *wijkactiepunten*, opstellen van *jaaragenda's* per wijk, een formeel *adviesrecht* van wijkteams voor inspraak op gemeentelijke plannen; beschikbaarheid van een €3,- *budget* per inwoner te besteden door de wijkteams en een flexibele ondersteuning aan wijkteams.

De belangrijkste onderdelen van de wijkaanpak in Gouda zijn momenteel:

- *Wijkteams*
Elke wijk in Gouda heeft een eigen wijkteam, een afvaardiging van de bewoners van de wijk. Het is de spin in het web van de wijk en belangrijkste aanspreekpunt voor de gemeente. Momenteel zijn er 13 wijkteams in Gouda (inclusief het buurtschap Stolwijkersluis).
- *Wijkcoördinatoren*
De gemeente Gouda heeft 4 coördinatoren die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de wijkaanpak en het eerste aanspreekpunt zijn voor de wijkteams.
- *Wijkactiepunten*
De wijkteams formuleren elke twee jaar een set van wijkactiepunten (WAP's). De voortgang van de WAP's wordt systematisch gevolgd.

- *Jaaragenda*
Sinds 2006 stellen de wijkcoördinatoren aan het begin van het jaar een jaaragenda op per wijk waarin de geplande werkzaamheden voor dit jaar zijn opgenomen.
- *Adviesrecht*
Om wijkteams al in een vroeg stadium van de beleidsvorming van wijkgerelateerde onderwerpen te laten meedenken is het adviesrecht ingesteld, een geformaliseerde vorm van inspraak en beginspraak.
- *€3,- budget*
Dit budget is een instrument voor het wijkteam om bewoners in de wijk te stimuleren om ideeën te ontwikkelen over de woon- en leefomgeving. De inzet van het budget, €3,- per inwoner, wordt bepaald door het wijkteam, in samenspraak met wijkbewoners. Het wijkteam kan op velerlei wijze de ideeën in de wijk inventariseren en prioriteren.
- *Flexibele ondersteuning*
Wijkteams hebben middelen gekregen om onder andere administratieve ondersteuning en opbouwwerk voor de wijk, al dan niet via Factor G, in te huren. Dat betekent dat een wijkteam ook zelf bepaalt hoe zij ondersteund wil worden.
- *Draagvlak en achterban*
Een wijkteam werkt in de wijk. Zij bestaat uit (niet gekozen) vrijwilligers die graag energie steken in de woon- en leefomgeving van hun wijk. Willen zij dat optimaal doen, dan moeten zij weten wat andere bewoners van allerlei zaken vinden. De gemeente vraagt aan een wijkteam te laten zien wat zij doet om met andere wijkbewoners in contact te komen en met hun ideeën aan de slag te gaan.

2.4 Wet Maatschappelijke Ondersteuning in relatie tot de wijkaanpak

Naast een beschrijving van de historie en de huidige werkwijze, is het goed om op deze plaats ook stil te staan bij een recente nationale ontwikkeling, namelijk de totstandkoming van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De WMO kent een aantal aandachtsgebieden ('velden') die zich richten op individuele ondersteuning aan bewoners. Maar het eerste prestatieveld van deze wet richt zich op het collectief in plaats van het individu, in dit prestatieveld staat beschreven dat gemeenten moeten werken aan het 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten'. Gemeenten hebben veel beleidsvrijheid om dit nader in te vullen. Het is overigens niet zo dat er voor dit doel (extra) financiën beschikbaar worden gesteld in het kader van de WMO. De wet biedt echter wel een wettelijke grondslag voor de rol die de gemeente Gouda op zich wil nemen in het kader van de wijkaanpak. Daarnaast betekent de WMO een inhoudelijke impuls aan de wijkaanpak om met name de sociale component goed in beeld te houden in de wijkaanpak. Zijn er bijvoorbeeld bepaalde doelgroepen die extra aandacht nodig hebben in de wijk, zoals vereenzamende ouderen? De wijkaanpak in Gouda is niet primair bedoeld om achterstanden op te heffen, maar het is wel van belang om in de aanpak in het achterhoofd te houden dat de mensen die eigenlijk de meeste ondersteuning nodig hebben, hier in veel gevallen niet uit zichzelf om zullen vragen.

3. wat willen we behouden en wat kan er beter?

3.1 *Evaluatie van de wijkaanpak*

In 2007 is er een evaluatie uitgevoerd van de Goudse wijkaanpak. De evaluatie is uitgevoerd voor adviesbureau Van de Bunt en heeft geresulteerd in het rapport 'Doorpakken op de wijkaanpak'. In het rapport wordt aangegeven dat alle betrokkenen een nuttige rol voor de wijkaanpak weggelegd zien, maar dat de uitvoering verbetering behoeft. Er ontbreekt vooral regie en slagkracht bij de gemeentelijke organisatie.

Volgens het rapport zijn de volgende verbeteringen nodig:

- meer focus op de kerntaak 'een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en aan de invloed van bewoners op hun eigen leefomgeving'. Er wordt geconstateerd dat de doelen van de wijkaanpak te omvattend en ambitieus zijn. Het bevorderen van het vraag-, wijk- en klantgericht handelen en het betrekken van burgers bij het gemeentelijk beleid zijn opgaven voor de gehele ambtelijke organisatie en het realiseren daarvan kan niet hoofdzakelijk bij de wijkaanpak gelegd worden.
- meer programmatisch werken
- betere afstemming van de instrumenten op elkaar.
- versterking van de capaciteit van het team wijkaanpak door verzwaring van de bemensing,

3.1.1 *Samenhang door middel van programmatische werken*

In het rapport wordt beschreven dat de instrumenten er wel zijn, maar er is onvoldoende samenhang zichtbaar. Door de wijkaanpak door te ontwikkelen tot een programmatische werkwijze, kan de werkwijze verbeterd worden. Door de gezamenlijke aandacht hierop te richten, kan er beter samengewerkt worden, met respect voor ieders rol. Door in het kader van het programmatisch werken eerst voor de wijk de gezamenlijke doelen te beschrijven, wordt voorkomen dat afzonderlijke kwesties verzanden in competentiediscussies.

3.1.2 *Maatwerk*

Een ander aspect dat in het rapport naar voren komt is het leveren van maatwerk. De Goudse wijkteams verschillen sterk van elkaar: in organisatievorm, werkwijze en de opgaven waar zij voor staan. De grootte van wijkteams loopt bijvoorbeeld uiteen van één wijkteamlid tot 15 leden. Ook het bereik dat wijkteams hebben in hun wijk verschilt sterk: in sommige wijkteams worden huurverenigingen, vve's, buurtverenigingen en zelforganisaties, verschillende bevolkingsgroepen en verschillende buurten en straten betrokken, terwijl in andere wijkteams alleen een bepaald deel van de bevolking is vertegenwoordigd of alleen een bepaalde buurt of straat. Ook in de activiteiten en de taakopvatting verschillen de wijkteams: terwijl bij sommige wijkteams de nadruk vooral op 'doen' ligt, zoals het organiseren van sociale activiteiten in de buurt, lichtschouwen en buurtpreventie, richten andere wijkteams zich vooral op 'denken', zoals het volgen van beleidsontwikkelingen en advisering aan de gemeente.

Volgens het rapport moeten wijkteams, binnen een vaststaand kader, zelf kunnen bepalen hoe zij vorm en inhoud geven aan wijkaanpak en welke problemen zij samen met gemeente en andere organisaties willen aanpakken. Zowel wijkteams als politiek, gemeentebestuur en gemeentelijke organisatie moeten duidelijk maken welke rollen en taken zij in de wijkaanpak voor zichzelf zien.

3.1.3 *Verhogen resultaatgerichtheid en meetbaarheid*

Het rapport stelt voor om door middel van het introduceren van programmatisch werken ook de resultaatgerichtheid en meetbaarheid van de wijkaanpak te verhogen. Een voorbeeld zijn de wijkactiepunten, een flink aantal van die zaken zijn gerealiseerd. Maar ongeveer de helft van de punten is niet doorgedaan, mede door de wijze waarop de procedure hiervoor momenteel is

opgezet. Door de actiepunten op te laten gaan in het programmatisch wordt er 'aan de voorkant' meer samenhang aangebracht in de diverse activiteiten, hierdoor zal er minder energie verloren gaan.

3.1.4 Regierol vanuit de gemeente

Het rapport beschrijft ook dat betere regie vanuit de gemeente onder andere betekent dat de gemeente er voor moet zorgen dat de juiste mensen om tafel zitten. Zowel binnen de gemeente als in het overleg rond de wijkaanpak met de diverse partners. Interne samenwerking en positionering van de wijkaanpak binnen de gemeentelijke organisatie worden nader uitgewerkt in hoofdstuk 5. Als het gaat om het zorgdragen voor een goede overlegstructuur met de diverse partners geldt dat dit moet gebeuren op zowel tactisch/uitvoerend niveau in de wijken als op strategisch, gemeentebreed niveau. Denk in ieder geval aan betrokkenheid van corporaties en politie, maar wellicht ook scholen, zorginstellingen en bedrijven?

Bij het voeren van regie hoort ook zorgen voor een minimum kwaliteit van de wijkaanpak in de wijken. Het draagvlak voor sommige wijkteams is mager. Hierbij is tijdelijk een zwaardere rol vanuit de gemeente nodig om een kwaliteitsverhoging te bewerkstelligen. Het waarborgen dat alle spelers hun eigen rol kunnen spelen hoort ook bij de regierol.

Ook bij het programmatisch werken van de wijkaanpak, blijft de politieke besluitvorming in Gouda uiteraard in handen van de gemeenteraad. De leden van de wijkteams zijn niet gekozen en vertegenwoordigen dus niet de wijk in directe zin. Wel fungeren zij als platform voor bewoners in de wijk. Daarom zal de gemeente bij beleidskwesties op wijkniveau, naast andere bewoners(organisaties) in ieder geval, en liefst eerst, het wijkteam consulteren. Op deze manier wordt samenhang aangebracht in de verschillende beleidsterreinen die hun doorwerking hebben in de wijken.

3.1.5 Instrumenten

Ten aanzien van de verschillende instrumenten wordt in het rapport aangegeven dat er, wanneer de stap naar programmatisch werken gezet wordt, andere keuzes moeten worden gemaakt in het inzetten van die instrumenten. Wijkteams kan bijvoorbeeld meer ruimte geboden worden in het omgaan met budgetten. Ook kan er op een aantal punten schaalvoordeel worden behaald door de zaken iets anders te organiseren.

Samenvattend kan gesteld worden dat er veel energie en mogelijkheden in de Goudse wijkaanpak zitten. Naast de belangrijke inbreng van professionals mag de stad trots zijn op de groep vrijwilligers die hier veel tijd voor vrijmaakt. Ook beschikken we in Gouda over een aantal nuttige instrumenten voor de uitvoering van de wijkaanpak. Alleen de samenhang ontbreekt op een aantal punten en de gemeente moet beter regie voeren en daadkrachtiger optreden.

3.2 Gesprekken naar aanleiding van de evaluatie.

De gemeenteraad heeft meerdere bijeenkomsten gewijd aan (de uitkomsten van) de evaluatie van de wijkaanpak. Tijdens deze bijeenkomsten is gebleken dat de aanbevelingen van het rapport door velen worden onderschreven en een goede basis vormen voor verbetering van de samenwerking. In overleg tussen de diverse partners is er in het voorjaar van 2008 aan gewerkt om met elkaar te bekijken hoe de implementatie van de aanbevelingen zo kan gebeuren, dat de betrokkenen er op kunnen vertrouwen dat er ook daadwerkelijk verbeteringen zullen worden doorgevoerd. De resultaten hiervan zijn in voorliggend document verwerkt.

4. hoe gaan we dat samen doen?

4.1 Programmatisch werken

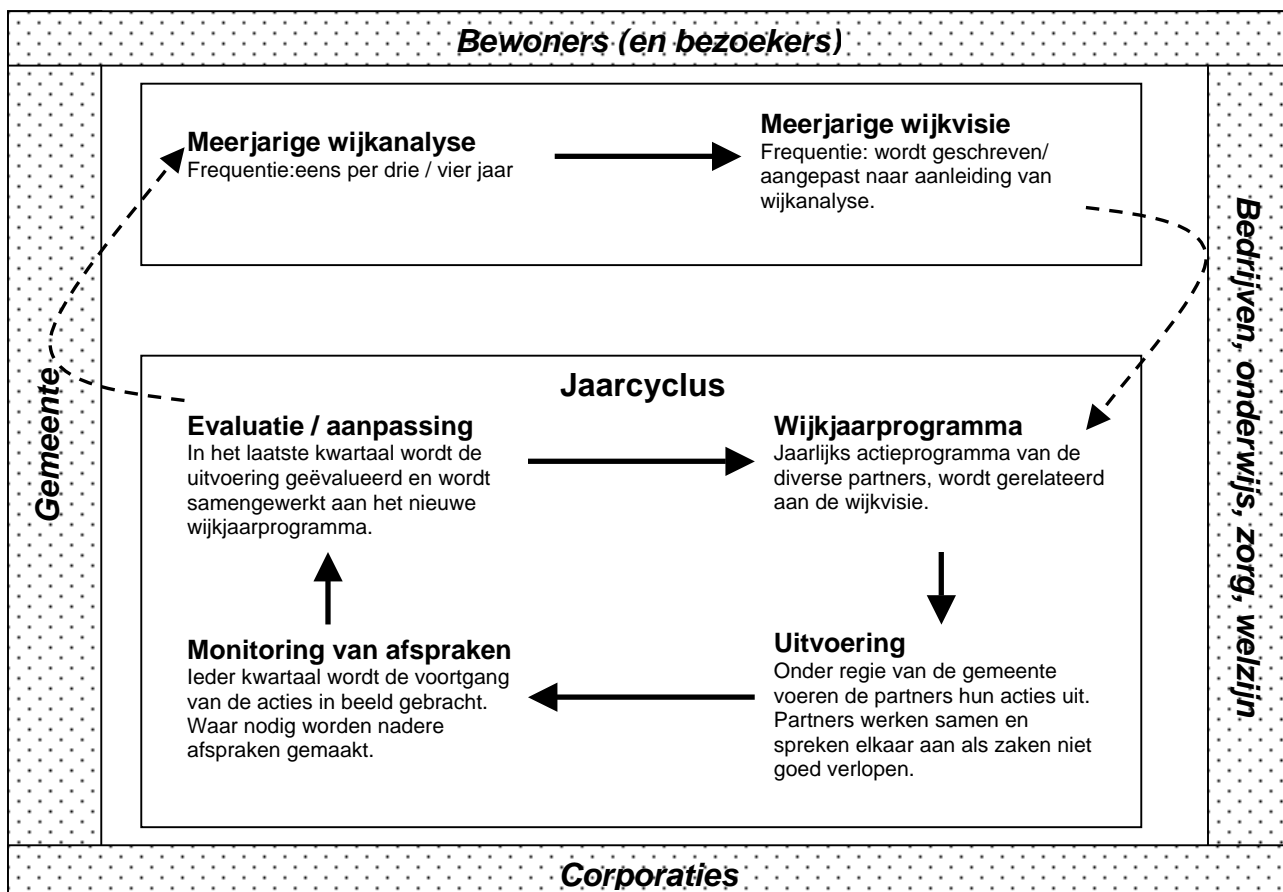
In het evaluatierapport 'Doorpakken op de wijkaanpak' wordt een voorstel gedaan om het programmatisch werken te structureren. Wijkprogramming kan helpen om:

- betrokkenheid van alle partners in de wijk, professionals én wijkteams bij het oplossen van de belangrijkste knelpunten in de wijk aan de voorkant van het proces te organiseren;
- gezamenlijk met alle betrokken partners in de wijk prioriteit toe te kennen aan de belangrijkste knelpunten;
- de daadwerkelijke uitvoering van acties om knelpunten in de wijk op te lossen te vergroten;
- wijkteams als volwaardig partner te laten participeren in het overleg met professionals.
- pro-actief in te spelen op trends.

Bij het programmatisch werken zal uitgegaan worden van de volgende hoofdoelen:

1. het bevorderen van de betrokkenheid van burgers bij hun woon- en leefomgeving;
2. het bijdragen aan de leefbaarheid en sociale samenhang in de wijk.

Schematische weergave van de jaarcyclus en wijkanalyse / wijkvisie:

4.1.1 Meerjarige wijkanalyse

Een wijkanalyse brengt knelpunten én kansen voor een wijk in kaart, de analyse wordt opgesteld op basis van onderzoeksgegevens, (stad)monitors en input van wijkteams en andere partners. Een wijkanalyse beschrijft welke ontwikkelingen er zijn in een wijk, waar de verschillende partners in de wijk op in kunnen spelen. Iedere 3 à 4 jaar wordt een wijkanalyse gemaakt van de wijken. Op basis van de wijkanalyse wordt een wijkvisie geschreven of, indien er reeds een wijkvisie voorhanden is, bijgesteld. Een wijkanalyse is beperkt in omvang en bevat maximaal 10 pagina's. Niet alle wijken zullen tegelijkertijd behoefte hebben aan het maken van een analyse (en een visie), daarom zal er zo gewerkt worden dat ieder jaar een aantal wijken er voor kiest om dit proces door te maken.

4.1.2 Meerjarige wijkvisie

Een wijkvisie beschrijft beknopt de geschiedenis van de wijk en geeft, mede op basis van de wijkanalyse, aan welke ontwikkelingen er in de wijk spelen of nog gaan spelen. In overleg met relevante partijen en bewoners wordt de wenselijke ontwikkeling voor de wijk beknopt beschreven in een realistische ontwikkelingsrichting. Aan de hand van deze ontwikkelingsrichting wordt een beperkt aantal speerpunten benoemd die de komende jaren extra aandacht krijgen. Een speerpunt kan bijvoorbeeld een bepaald aspect in de wijk betreffen (bijvoorbeeld verhoging van de veiligheid of meer groen) of het integraal aanpakken van een 'probleemgebied' (op zowel sociaal, economisch als fysiek terrein). De wijkvisie wordt bekrachtigd door ondertekening vanuit alle partners. Vanuit de gemeente zal de visie namens het college van Burgemeester en Wethouders worden ondertekend.

4.1.3 Wijkjaarprogramma

Op basis van de meerjarige wijkvisie en actueel spelende thema's wordt jaarlijks per wijk een wijkjaarprogramma opgesteld in samenspraak tussen de verschillende partners in de wijkaanpak. Wijkjaarprogramma's zijn dus het resultaat van overleg tussen de diverse partners en vormen een neerslag van en aanvulling op het bestaand beleid in de wijken. Het wijkjaarprogramma benoemt concrete resultaatsafspraken die per speerpunt zijn gemaakt en geeft per onderdeel aan welke partners verantwoordelijk zijn voor het realiseren van de resultaten. Tijdens de totstandkoming is het van belang om te streven naar concrete en realistische afspraken. Als de afspraken te vaag of te ambitieus zijn, is teleurstelling tijdens de uitvoering te verwachten.

4.1.4 Communicatie, uitvoering, monitoring, evaluatie

Onder regie van de gemeente (wijkcoördinator / manager) zal scherp in beeld worden gehouden of de uitvoering volgens plan verloopt. De wijkcoördinator / manager dient tijdig aan de bel te trekken, als zaken niet op schema lopen. De verschillende partners informeren elkaar tijdig over ontwikkelingen en moeten elkaar kunnen aanspreken op het uitblijven van acties.

4.2 Betere regie door de gemeente

De gemeente treedt op als programmaverantwoordelijke voor de wijkaanpak. Dit betekent concreet dat de gemeente fungeert als regisseur die alle partijen die betrokken zijn bij de wijkaanpak bij elkaar roept. De gemeente organiseert structureel overleg met partners in de wijken, zowel voor het opstellen van de wijkanalyses, wijkvisies en wijkjaarprogramma's als voor de uitvoering van de wijkjaarprogramma's. De gemeente organiseert structureel overleg op zowel strategisch als operationeel niveau (d.w.z. strategisch overleg op stedelijk niveau en operationeel overleg op wijkniveau). Daarnaast monitort de gemeente de voortgang en fungeert zij als aanjager voor de uitvoering van wijkjaarprogramma's.

Om deze regiefunctie en het vraaggericht werken goed te kunnen uitoefenen zijn twee dingen nodig. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat er een cultuurverandering nodig is binnen de

diverse onderdelen van de gemeente om de stap te zetten van projectsturing naar programmatisch werken, om de regierol van de gemeente richting de overige partners in de wijkaanpak waar te maken en om de wijkteams als volwaardige partners te accepteren. De belangen van de stad, de wijken en de inwoners staan voorop (dit verhoogt ook het vraaggericht werken van de gemeente). Ten tweede is hiervoor voldoende capaciteit en een sterkere positionering van de medewerkers van de wijkaanpak in de gemeentelijke organisatie nodig. De medewerkers van de wijkaanpak (wijkcoördinatoren en –managers) krijgen een grotere invloed/autoriteit en meer bevoegdheden in de gemeentelijke organisatie. Meer hierover in hoofdstuk 5.

4.3 Inzet van andere partners

Naast een verandering voor de gemeente betekent het programmatisch werken ook veranderingen voor de overige partners in de wijkaanpak. Zo gaat ook de rol van de wijkteams veranderen, in het werken aan een wijkanalyse, wijkvisie en jaarprogramma's hebben wijkteams de rol om de ideeën en wensen van de inwoners (en eventueel bezoekers) van de wijk in beeld te brengen en te vertolken (een aantal wijkteams is hier overigens al goed mee bezig). Ook andere partners dragen hier aan bij. Ten aanzien van betrokkenheid van de woningbouwcorporaties, welzijnswerk en de politie geldt dat zij beter 'aan de voorkant' kunnen worden betrokken bij de wijkaanpak. Zo geven de corporaties aan dat zij zeker bereid zijn om bij te dragen aan (gezamenlijke) leefbaarheidprojecten in de wijken. Zij hebben hiervoor ook budget op hun begroting gereserveerd. De programmatische werkwijze kan er voor zorgen dat de verschillende investeringen in leefbaarheid elkaar versterken.

Ook de analyses, visies en wijkjaarprogramma's zijn een middel om de kring van betrokkenen te verbreden. Dit geldt voor een grotere betrokkenheid van (ongeorganiseerde) wijkbewoners en van organisaties die tot nu toe nog niet erg betrokken zijn, zoals bedrijven, scholen en (zorg)instellingen in de wijk.

4.4 Maatwerk voor de wijken

Een belangrijk aspect van het programmatisch werken is dat het ruimte laat aan wijkteams om hun rol op een eigen manier in te vullen. Doordat het wijkteam expliciteert op welke wijze zij wil werken, kan de gemeente als regisseur hier op inspringen. Op die manier worden de verschillen tussen de wijkteams erkend.

Hierbij passend is keuzevrijheid voor wijkteams in het kiezen van hun partners ter ondersteuning, evenals een grotere rol in het toekennen van het 3 € budget door de wijkteams die daar behoefte aan hebben. Met de wijkteams die daar behoefte aan hebben zullen (op basis van wijkanalyse, -visie en – jaarprogramma) nadere afspraken worden gemaakt over de inzet van het adviesrecht.

Wanneer we het hebben over het leveren van maatwerk voor de wijken en wijkteams, hoort ook dat duidelijk wordt afgesproken wat de ondergrens voor het functioneren van een wijkteam is. Denk hierbij aan een bepaalde bezetting, mate van activiteit en wijze waarop een wijkteam de bewoners betreft bij ontwikkelingen in de wijk. Op het moment dat een team onder deze minimumgrens functioneert, zal de gemeente ondersteunen in de doorgroei van wijkteam en tijdelijk het initiatief nemen om bijvoorbeeld bewoners te organiseren rond bijvoorbeeld een bouwproject (uiteraard in overleg met het wijkteam). Indien in de situatie van een wijkteam over langere tijd geen verbetering komt, zal de gemeente ook zelf op zoek gaan naar personele versterking van het wijkteam met andere bewoners uit de wijk.

5. wat betekent dit?

In hoofdstuk vier is op hoofdlijnen aangegeven op welke wijze de actieve wijkaanpak in Gouda de komende periode vorm zal krijgen. In het schema in hoofdstuk vier is aangegeven hoe wijkanalyse, -visie, en –jaarprogramma zich tot elkaar verhouden. Hieronder wordt meer en detail uitgewerkt hoe dit in zijn werk zal gaan en wat dit betekent voor de verschillende betrokkenen bij de actieve wijkaanpak.

Aan het eind van dit hoofdstuk staat beschreven op welke manier we er met elkaar voor gaan zorgen dat de plannen ook daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden. Hierbij is gekozen voor een groeimodel, waarin de verschillende partners in de wijkaanpak op de plekken waar dit het meest handig is gezamenlijk handen en voeten geven aan de manier van werken.

5.1 *Uitwerking van het systeem van programmatisch werken*

5.1.1 *Meerjarige wijkanalyse en wijkvisie*

In aansluiting op de beschrijving van de wijkanalyse en wijkvisie in hoofdstuk 4 geldt dat het initiatief voor het maken (of na een aantal jaren herhalen) van een meerjarige wijkanalyse en een meerjarige wijkvisie (want die twee zijn altijd aan elkaar gekoppeld) kan komen van elk van de betrokken partners in de wijkaanpak. Dit kan dus een corporatie zijn, of een wijkteam namens de bewoners, of de gemeente, of een andere partner. In het overleg tussen de diverse partners in de wijkaanpak in de betreffende wijk wordt afgesproken of die behoefte aan een analyse en visie gedeeld wordt door de overige partners en er daadwerkelijk gestart wordt met het maken van de analyse en visie. Er zal minimaal eens per vier jaar een wijkanalyse en -visie van een wijk gemaakt worden, waarbij er ook de mogelijkheid is om dit vaker te doen als hiertoe aanleiding is.

De analyse zal volgens een vastgesteld stramien verlopen, waarbij er ruimte is om voor de specifieke wijk nog bepaalde relevante andere zaken in de analyse te betrekken. Bij de ontwikkeling van dat stramien zal gebruik worden gemaakt van analyses die reeds eerder zijn ontwikkeld binnen of buiten Gouda. Hierbij is het aan te raden om één ontwerp te (laten) maken waarmee de analyses helder gepresenteerd kunnen worden.

Wanneer in de analyse duidelijk is gemaakt hoe de wijk er voor staat en welke ontwikkeling er in de wijk gaande is, kan in de wijkvisie in samenspraak tussen de betrokken partners beschreven worden op welke manier en in welke richting de partners de ontwikkeling van de wijk willen beïnvloeden. Een manier om de visie gestalte te geven is door middel van een sterktezwakte analyse van de wijk (SWOT). De visie moet vooral geen dik papier worden, maar kernachtig (hoogstens 5 pagina's) weergeven welke ontwikkeling de partners voor ogen staat. De visie beschrijft een realistische ontwikkelingsrichting met daarbij een beperkt aantal speerpunten voor de komende jaren. Om de verwachtingen van de wijkaanpak reëel te houden, moet een wijkvisie een duidelijke focus hebben. Het is van groot belang om juist bij de totstandkoming van de visie te streven naar maximale betrokkenheid van zoveel mogelijk bewoners, omdat de visie ook voor het wijkteam de kaders aangeeft voor de komende periode.

Wanneer de diverse partners in de wijk met elkaar afspreken dat zij een wijkanalyse en –visie gaan maken, wordt ook afgesproken welke rollen de partners bij de totstandkoming hebben en welke planning gehanteerd zal worden. Uitgangspunt is dat de totstandkoming van de wijkanalyse en –visie zoveel mogelijk in eigen beheer tot stand zal komen en beperkt van omvang zal zijn (streven is niet meer 10 pagina's voor de analyse en hoogstens 5 pagina's voor

de visie). Iedere partner zal hiertoe de informatie aanleveren waarover hij/zij (of zijn/haar organisatie) beschikt. Dit kan echter ook in samenwerking tussen diverse partners gebeuren. Ook zal een van de partners de rol van 'auteur' op zich moeten nemen en alle gegevens bij elkaar brengen. Dit kan de wijkcoördinator vanuit de gemeente zijn, maar ook een andere partner is goed mogelijk.

Wanneer alle partners zich kunnen vinden in de analyse en de visie, worden deze bestuurlijk geaccordeerd en ondertekend door de betrokken partners.

Aangezien het schriftwerk in veel gevallen bij de wijkcoördinator vanuit de gemeente zal liggen, is het relevant om hierbij aan te geven dat hiervoor beperkte capaciteit beschikbaar is, zodat niet alle 13 wijken tegelijk een analyse en visie kunnen gaan maken. Hier zal in de planning rekening mee moeten worden gehouden. Het streven is dat uiterlijk in 2012 alle wijken 'aan de beurt' zijn geweest.

5.1.2 Wijkjaarprogramma

In hoofdstuk vier is aangegeven dat een wijkjaarprogramma concrete resultaatsafspraken benoemt die per speerpunt zijn gemaakt en per onderdeel aangeeft welke partners verantwoordelijk zijn voor het realiseren van de resultaten. Het is van belang om te streven naar concrete en realistische afspraken, anders is teleurstelling tijdens de uitvoering te verwachten.

Het wijkjaarprogramma bevat geen beschrijving van alle reguliere activiteiten in de wijk (bijvoorbeeld het reguliere snoeien), maar beschrijft die activiteiten en projecten waar bewoners in kunnen participeren, last of gemak van kunnen ondervinden of zaken die anderszins opvallen. Het programma geeft bijvoorbeeld aan welke fysieke ingrepen het komend jaar zullen plaatsvinden en welke (sociale) activiteiten er worden ondernomen. Ook geeft het programma aan op welke manier de speerpunten uit de visie worden vertaald naar concrete activiteiten van de diverse partners (bijvoorbeeld investeringen of leefbaarheidprojecten vanuit een corporatie, inzet samenlevingsopbouw vanuit het welzijnswerk, bewonersactiviteiten of extra inzet vanuit politie). Het programma bevat tevens een zeer beknopte samenvatting van de wijkanalyse en – visie. Het wijkjaarprogramma wordt rondgedeeld aan alle inwoners in de wijk en kan daarom ook goed gebruikt worden om het 3€ budget (gekoppeld aan de speerpunten) onder de aandacht te brengen.

Het jaarprogramma mag alleen activiteiten of projecten vermelden die ook echt uitgevoerd gaan worden. Er mogen geen halve voornemens in gezet worden, anders levert dit veel onduidelijkheid op in de communicatie. Voor de goede orde is het zo dat het wijkjaarprogramma in de plaats komt van de wijkactiepunten.

Adviesrecht in relatie tot het wijkjaarprogramma

Wijkteams hebben adviesrecht over beleid op wijkniveau en mogen meepraten over beleid op stedelijk niveau dat de leefbaarheid en sociale samenhang in de wijken beïnvloedt (bij dit laatste hebben zij echter geen bijzondere positie ten opzichte van andere burgers). Uitgangspunt is dat wijkteams in beginsel in een zo vroeg stadium bij gemeentelijk beleid, plannen en projecten op wijkniveau worden betrokken. Ten aanzien van het adviesrecht zal, parallel aan de totstandkoming van het wijkjaarprogramma, tussen de partners in de wijkaanpak besproken worden welke mogelijke (beleidsmatige of andere) zaken het komende jaar op de wijk afkomen. In de vorm van een jaaragenda zal aan de wijkteams gemeld worden welke relevante onderwerpen in het betreffende jaar aan de orde zullen komen in college en/of gemeenteraad. Naar aanleiding van de jaaragenda wordt afgesproken hoe de wijkteams gebruik willen gaan maken van het adviesrecht, zoals dat onder andere beschreven is in de participatieverordening

van de gemeente Gouda. Voor tussentijds opkomende onderwerpen geldt, dat ook hiervoor het adviesrecht geldt en de gemeente de wijkteams tijdig hierop zal wijzen. Over deze afspraken zal in de gemeentelijke organisatie en naar alle wijkteams (nogmaals) helder worden gecommuniceerd. Ook zullen binnen de gemeentelijke organisatie heldere afspraken worden gemaakt maken over de termijn waarbinnen men antwoord geeft op adviezen. Wijkteams zullen bij het verstrekken van een advies aantonen dat dit advies draagvlak binnen de wijk heeft.

5.1.3 Communicatie, uitvoering, monitoring en evaluatie

Onder regie van de gemeente (wijkcoördinator) zal scherp in beeld worden gehouden of de uitvoering volgens plan verloopt. De wijkcoördinator / manager dient tijdig aan de bel te trekken, als zaken niet op schema lopen. De verschillende partners moeten elkaar hierom tijdig en volledig op de hoogte houden. Hiertoe zal een communicatieschema wordt gemaakt waarbij in de jaarcyclus wordt aangegeven wie op welk moment welke informatie aan moet leveren. Naast het goed communiceren en informeren is het ook van belang dat partners elkaar kunnen aanspreken op het uitblijven van acties. Tijdens de reguliere overleggen op wijkniveau (zie hieronder) komt de voortgang van de uitvoering aan de orde.

5.2 Overlegstructuur om het programmatisch werken gezamenlijk uit te voeren.

De afgelopen jaren is er onvoldoende borging en structureel overleg geweest in het kader van de actieve wijkaanpak. Om het systeem van programmatisch werken goed te ontwikkelen en uit te kunnen voeren is een overlegstructuur nodig die voorziet in zowel strategisch, stadsbreed, overleg als in operationeel / tactisch overleg op wijkniveau.

Ten aanzien van het gewenste strategisch overleg zal een 'strategisch overleg actieve wijkaanpak Gouda' op bestuurlijk niveau in het leven worden geroepen. Dit strategisch overleg bespreekt onder voorzitterschap van de wethouder wijkaanpak het functioneren van de wijkaanpak en zal minstens een maal per jaar bijeenkomen. Alle partners (gemeente, wijkteams, corporaties, Factor G namens het welzijnswerk, politie) nemen hieraan op bestuurlijk niveau deel (waarbij alle voorzitters van de wijkteams worden uitgenodigd). Het strategisch overleg kan, indien gewenst, besluiten tot het instellen van een werkgroep voor een specifiek onderwerp. Indien nodig kan het strategisch overleg in dat geval ook vaker bijeenkomen om over de vorderingen van de werkgroep te spreken. Nader zal worden bezien in hoeverre het mogelijk of wenselijk is om dit strategisch overleg te combineren met de reeds bestaande stuurgroep voor de wijkontwikkeling.

Op operationeel / tactisch niveau zal er vier maal per jaar op wijkniveau 'wijkoverleg' plaatsvinden in het kader van de jaarcyclus. Alle partners in de wijkaanpak nemen hieraan deel (per wijk sluit de betreffende organisatie aan, dit zal van wijk tot wijk variëren ten aanzien van de woningbouwcorporaties en welzijnsorganisatie). Deze frequentie zou hoger kunnen liggen tijdens het opstellen van de wijkanalyse en -visie. Tussentijds is er tussen de deelnemers contact als er aanleiding toe is rond bijvoorbeeld bepaalde projecten. Iedere partij voert uiteraard ook tussentijds overleg met bijvoorbeeld de eigen achterban.

5.3 Rollen van de diverse partners in de wijkaanpak en andere betrokkenen

5.3.1 Gemeente

Zoals eerder aangegeven wordt de rol van de gemeente ook in het kader van de wijkaanpak die van regisseur. Het goed oppakken van deze rol bij het programmatisch werken aan de

wijkaanpak is echter iets dat niet vanzelf gaat, zo blijkt ook uit de evaluatie. Het programmatisch werken en het denken 'van buiten naar binnen' vereist een cultuuromslag binnen de gemeente waar op verschillende plekken binnen de gemeente Gouda aan gewerkt wordt, maar waarvan de gevolgen voor de wijkaanpak nog onvoldoende zichtbaar zijn.

Naast de cultuuromslag is in de evaluatie ook aangegeven dat de ophanging en aansturing van de wijkaanpak binnen de gemeente verbeterd moet worden. Momenteel wordt binnen de gemeente bekeken in hoeverre het wijkgericht werken aan leefbaarheid verbeterd kan worden. Momenteel zijn naast de wijkcoördinatoren van de wijkaanpak meerdere onderdelen van de gemeentelijke organisatie betrokken, die organisatorisch niet dicht bij de wijkcoördinatoren zijn geplaatst. Hier zijn verbeteringen nodig en mogelijk. Er wordt verwacht dat dit binnen enkele maanden tot concrete aanpassingen in de manier van werken en/of in de gemeentelijke organisatie zal leiden.

Ten aanzien van de wijkcoördinatoren geldt dat zij een duidelijkere rol zullen gaan spelen als regisseur van het overleg op wijkniveau over de wijkanalyses, -visies en de wijkprogrammering. Dit behelst een verzwaring van de functie van wijkcoördinator. Daarom wordt, naast verbetering in de aansturing en ophanging binnen organisatie, er voor gekozen om de benaming van de wijkcoördinator te wijzigen in die van 'programmamanager leefbaarheid' om de 'slagkracht' binnen en buiten de gemeentelijke organisatie meer in de benaming tot uitdrukking te laten komen.

5.3.2 *Wijkteams / bewoners*

Zoals eerder aangegeven geldt dat ten aanzien van wijkteams wordt ingezet op maatwerk en dat de diversiteit van de wijkteams wordt behouden. Wijkteams kunnen zelf invulling geven aan waar zij zich met hun wijkteam op willen richten en zelf kiezen voor de nadruk op 'denken' of 'doen' door actiever bezig te zijn met adviesrecht of actiever te zijn met betrekking tot activiteiten gericht op leefbaarheid en/of sociale cohesie in de wijk. Het behouden en waarderen van verschillen tussen wijkteams, weliswaar zonder hierbij de aandacht voor kwaliteit uit het oog te verliezen, brengt met zich mee dat de gemeente en professionele partners met deze verschillen zullen moeten leren omgaan.

Dat neemt niet weg dat de gemeente een verantwoordelijkheid heeft om met wijkteams die klein zijn of weinig actief zijn in gesprek te gaan en hen te ondersteunen om hun kwaliteit te verbeteren door bijvoorbeeld ondersteuning te bieden bij het opzetten van activiteiten of het betrekken van nieuwe bewoners dan wel moeilijk bereikbare groepen zoals allochtonen. Vooral omdat wijkteams in het werken aan een wijkanalyse, wijkvisie en jaarprogramma's met name een rol hebben om de ideeën en wensen van alle inwoners (en eventueel bezoekers) van een wijk in beeld te brengen en te vertolken. Op dit gebied zouden de wijkteams elkaar onderling kunnen versterken door geregeld bijeen te komen om wijkoverstijgende zaken te bespreken en van elkaar te leren. Hieronder wordt op een aantal deelaspecten van het functioneren van en ondersteuning aan wijkteams nader ingegaan op de positie van de wijkteams.

Adviesrecht

Ten aanzien van het adviesrecht is in paragraaf 5.1.3 aangegeven dat hoe dit recht zich verhoudt tot het wijkjaarprogramma. De inbreng van wijkteam (namens zoveel mogelijk bewoners) bij de totstandkoming van analyse, visie en jaarprogramma's in een wijk is een serieuze verbetering in vroegtijdige inspraak.

Budgetten

Momenteel wordt een drietal budgetten vanuit de gemeente ter beschikking gesteld aan de wijkteams. Het gaat hierbij om:

- *€3,- budgetten*: middelen die op verzoek van burgers ingezet worden voor de leef- en woonomgeving. (totaal +/- € 215.000,- per jaar).
- *huishoudbudgetten*: middelen voor apparaatskosten en kleine projecten van de wijkteams (totaal +/- € 70.000,- per jaar);
- *ondersteuningsmiddelen*: middelen ter ondersteuning van de wijkteams en de wijk, deels in subsidievorm aan Factor G, deels in opdrachtrelatie aan derden; (totaal +/- € 280.000,- per jaar)

Tijdens de gesprekken over de implementatie van het programmatisch werken in de wijkaanpak, kwam naar voren dat het werken met gescheiden budgetten voor verschillende doelen voor de wijkteams als een knelpunt wordt ervaren. Er is momenteel onvoldoende flexibiliteit in de besteding van de gelden en de bureaucratie kan omlaag. Aan de andere kant zijn alle betrokkenen het er over eens dat de gemeente wel eisen moet stellen aan de besteding van de gelden.

Daarom is afgesproken om de budgetten te bundelen en jaarlijks tussen wijkteam en gemeente afspraken te maken over de verdeling hiervan naar de verschillende onderdelen. Na overleg met de wijkteams zal de gemeente voor de verschillende budgetten bandbreedtes vaststellen, waarbinnen gevarieerd kan worden. In de nieuwe situatie zal het totale budget per wijkteam bestaan uit de gelden die de teams nu ook ontvangen voor €3,- budget, huishoudbudget en ondersteuningsbudget. Per jaar zal een wijkteam in een begroting voor het opvolgende jaar aangeven hoe het team het totale budget wil verdelen over de drie onderdelen². Binnen de afgesproken grenzen kan een wijkteam dus tussen de drie budgetten schuiven (dit kan dus verschillen per wijkteam). Van jaar tot jaar maakt een team met de gemeente afspraken, op basis waarvan na afloop van het betreffende jaar zal worden afgerekend³. Hierdoor is er vooraf flexibiliteit en blijft alles transparant.

In de begroting die de wijkteams maken, wordt ook zichtbaar gemaakt hoeveel van het ondersteuningsbudget ingezet wordt ten behoeve van het functioneren van het wijkteam en hoeveel ten behoeve van andere activiteiten in de wijk.

Ook in de nieuwe situatie is er nog steeds sprake van de drie verschillende vormen van financiering, ook al is er meer flexibiliteit in de verdeling van het totale budget over de drie onderdelen. Ten aanzien van de uitvoering van de afzonderlijke onderdelen zijn ook afspraken gemaakt. Hieronder staan deze beschreven.

- €3,- budget

Het €3,- budget komt onder beheer van de wijkteams. Hiertoe zal de gemeente duidelijk richting de wijkteams communiceren wat de criteria zijn voor besteding van het budget: bewoners stimuleren en ondersteunen voor het nemen van initiatieven in de wijk. Om de besteding van het budget te verhogen, zullen de wijkteams binnen hun wijk communiceren voor welke doelen het budget gebruikt kan worden en hierbij specifiek wijzen op de speerpunten die in de wijkvisie zijn vastgelegd (dit moet overigens niet als een inperking van de mogelijke doelen worden gezien, maar de speerpunten kunnen als inspiratie dienen bij het verzinnen van nieuwe ideeën). Ook kan

² Factor G heeft hierbij aangegeven het liefst in september te willen horen hoeveel ondersteuning er het opvolgende jaar in de wijken nodig is. De wijkteams hebben gemeld hiervoor in september een inschatting te kunnen geven.

³ Een punt van nadere uitwerking is hoe de kosten aan derden betaald gaan worden. In een aantal gevallen kan het beter zijn om een bedrag door de gemeente rechtstreeks aan een opdrachtnemer te laten betalen in plaats van via het wijkteam.

een wijkteam er voor kiezen om projecten door middel van een verkiezing door inwoners of het instellen van 'buurtrechten' te prioriteren.

Het wijkteam rapporteert ieder half jaar aan de gemeente over de besteding van het budget tot dan toe. De wijkteams houden de gemeente op de hoogte van aanvragen, om te voorkomen dat bewoners ook bij de gemeente gaan 'shoppen' met hun aanvraag. De uiteindelijke toekenning van een aanvraag komt bij de wijkteams te liggen. Bij aanvragen boven de € 5.000 vindt er wel afstemming plaats met de gemeente. Uiteraard past hierbij wel een gedegen verantwoordingsplicht van de Wijkteams naar de gemeente toe. Bij onderbesteding van het budget aan het einde van het jaar gaat het budget terug naar de gemeente.

- Huishoudbudget

Het huishoudbudget is bestemd voor: (a) vergaderkosten en dergelijke van het wijkteam; (b) administratieve ondersteuning wijkteams; en (c) communicatie van wijkteams richting burger. Over de kosten voor communicatie (aanvankelijk was dit geen onderdeel van het huishoudbudget, destijds werden via het buurthuizenwerk wijkkranten verspreid) geeft een aantal wijkteams aan dat deze kosten inmiddels dermate hoog zijn, dat het in de huidige situatie problematisch is om met de beschikbare middelen rond te komen. Ten aanzien van de administratieve ondersteuning en kosten voor communicatie zal bekeken worden of gemeenschappelijke ondersteuning voor alle wijkteams efficiënter is.

- Ondersteuningsmiddelen: relatie tot wijkconsulent

Uit de evaluatie blijkt dat er soms onduidelijkheid is rond de inzet van de wijkconsulent. Werkt deze nu voor de wijk of voor het team? En als hij/zij voor de wijk werkt, gebeurt dit dan alleen in opdracht van het wijkteam? De uren die wijkconsulenten mogen besteden aan samenlevingsopbouw (ondersteuning van bewoners) in een wijk worden vastgesteld in de begroting van het wijkteam. In deze uren wordt momenteel geen onderscheid gemaakt tussen de ondersteuning van het wijkteam bij zijn functioneren (een belangrijke vorm van bewonersondersteuning in de wijk) en ondersteuning van overige activiteiten. Er zal in onderling overleg (op basis van de huidige verdeling over de wijken) hiervoor jaarlijks een verdeling worden gemaakt, waarin voor de diverse wijkteams op maat wordt afgesproken hoeveel ondersteuning ingezet wordt ten behoeve van het wijkteam en hoeveel ondersteuning ingezet wordt voor overige activiteiten in de wijk. Deze laatste uren zullen in het kader van het wijkjaarprogramma aan concrete activiteiten of initiatieven worden toebedeeld (op die manier hebben de wijkteams ook over deze inzet van de consulent wel degelijk wat te zeggen), de middelen voor ondersteuning van het wijkteam worden beschikbaar gesteld via het dan geïntegreerde budget voor de wijkteams.

Minimumeisen

In Gouda hebben de wijkteams, die volledig bestaan uit vrijwilligers, vergaande bevoegdheden en middelen gekregen. Hier staat tegenover dat een zekere mate van organisatiegraad en kwaliteit verwacht mag worden van de wijkteams. Eerder is hierover aangegeven dat de gemeente een rol heeft bij het verbeteren van de kwaliteit van een wijkteam indien nodig. Bij een gebrekkig functionerend wijkteam zal de gemeente ook bepaalde rollen van het wijkteam overnemen, indien nodig. De belangrijkste rollen hierbij zijn bewonersparticipatie (bijvoorbeeld organiseren van betrokkenheid bij wijkanalyse en –visie of fysieke projecten in de wijk of gebruikmaking van adviesrecht) en het inzetten van het € 3,-budget.

Maar hoe wordt dan de 'ondergrens' van een wijkteam gedefinieerd, rekening houdend met het feit dat er een verscheidenheid aan wijkteams is, variërend van 'denkers' tot 'doeners'. De volgende minimumvoorwaarden zullen worden gehanteerd, waarbij het per geval een afweging blijft om te bepalen of een wijkteam hierop 'scoort' of niet.

- Kent het wijkteam een voldoende bezetting? Dit betreft de bemensing van het wijkteam. Is er voldoende animo en is er wel echt sprake van een functionerend wijkteam met minstens drie actieve leden?
- Is voldoende transparant wat het wijkteam doet en op welke manier middelen worden ingezet?
- Toont het wijkteam een voldoende mate van activiteit (uitvoeren van activiteiten in de wijk, organiseren van bijeenkomsten, beleggen van besprekingen e.d.)?
- Maakt het wijkteam voldoende werk van het organiseren van bewonersparticipatie? Zijn er bijvoorbeeld bijeenkomsten met de overige betrokken bewoners (buurt commissies, besturen, initiatiefnemers €3,-budget, overige geïnteresseerden) in de wijk? Worden er overige wijkbewoners betrokken bij het opstellen van wijkanalyse en –visie en standpunten?
- Vindt vanuit het wijkteam voldoende communicatie plaats richting alle wijkbewoners over activiteiten van het team en/of andere activiteiten betreffende de wijk?

Indien op een aantal van bovenstaande vragen met ‘nee’ geantwoord moet worden, zal de gemeente ondersteunen in de doorgroei van het wijkteam en tijdelijk het initiatief nemen om bijvoorbeeld bewoners te organiseren (uiteraard in overleg met het wijkteam). Indien in de situatie van een wijkteam over langere tijd geen verbetering komt, zal de gemeente ook zelf op zoek gaan naar personele versterking van het wijkteam met andere bewoners uit de wijk.

5.3.3 Corporaties

De woningbouwcorporaties dragen bij aan (gezamenlijke) leefbaarheidprojecten in de wijken. Dit doen de corporaties mede vanuit het prestatieveld ‘leefbaarheid’ in het Besluit beheer sociale huursector (BBSH). Zij hebben hiervoor ook budget op hun begroting gereserveerd. De corporaties stellen stedelijke prioriteiten vast voor de besteding van deze (en andere) middelen, hierbij richten zij zich op de wijken waar zij woningen bezitten en waar problemen zich het meest voordoen. Vanuit deze prioriteiten kan in het kader van de wijkaanpak de samenhang met andere inzet in de wijken vormgegeven worden. De programmatische werkwijze kan er op deze manier voor zorgen dat de verschillende investeringen in leefbaarheid elkaar versterken.

5.3.4 Welzijnswerk

Factor G is de grootste welzijnsorganisatie in Gouda. De meeste wijken maken momenteel gebruik van de diensten van Factor G, dat wil zeggen dat werknemers van Factor G de rol van wijkconsulent vervullen. Sinds enige tijd is er echter geen sprake meer van ‘gedwongen winkelnering’ en kan een wijk er voor kiezen om de beschikbare gelden voor inhuur van een wijkconsulent of andere ondersteuning bij een andere organisatie te betrekken. Maar aangezien Factor G, ook via de buurthuizen, jongerenwerkers en hun participatie in de brede school, nog steeds een sterke rol speelt bij de wijkaanpak en dit naar verwachting ook zal blijven doen, wordt zij aangemerkt als partner in de wijkaanpak namens het welzijnswerk.

Ten aanzien van de rol en inzet van wijkconsulenten is hierboven (in relatie tot de partner ‘wijkteam’) reeds aangegeven dat er onderscheid gemaakt gaat worden tussen de ondersteuning van het wijkteam bij zijn functioneren en ondersteuning van overige activiteiten in de wijk.

5.3.5 Politie

Het programmatisch werken biedt de mogelijkheid om ook op het gebied van integraal veiligheidsbeleid beter gebiedsgericht te gaan werken. De wijkagenten werken met regelmatig geactualiseerde wijkscans en zullen zich meer gaan richten op het contact met de bevolking in de wijken. Dit sluit goed aan op de nieuwe systematiek van de wijkaanpak. De politie in Gouda werkt ook actief mee aan het veiligheidsbeleid van de gemeente Gouda, waarin het wijkgericht werken een steeds meer zichtbare plaats krijgt. Het veiligheidsbeleid van Gouda is meer en meer gericht

op preventie en het bevorderen van betrokkenheid van burgers. In de veiligheidsmonitor over 2007 (te verschijnen in voorjaar 2008) zit bijvoorbeeld een veiligheidsanalyse per wijk, waarin cijfers van de politie zijn verwerkt. Ook hebben gemeentelijke medewerkers op het gebied van veiligheid in samenspraak met de politie aan de wijken aangeboden om met een vertegenwoordiging van de wijk te overleggen over mogelijke acties die buurtbewoners zelf kunnen ondernemen. Een laatste belangrijke toevoeging is het feit dat de politie in Gouda in 2008 zal starten met het implementeren van 'Burgernet', een manier om burgers in te zetten als 'ogen' van de politie door middel van het creëren van een telefonisch netwerk van vrijwilligers in de stad.

5.3.6 Overige partners

Zoals eerder gezegd kan het programmatisch werken aan de wijkaanpak een mogelijkheid voor andere organisaties (bedrijven, scholen en (zorg)instellingen in de wijk) om actiever mee te gaan denken over de wijk. Al is het alleen maar op het moment dat er een wijkanalyse en – visie wordt opgesteld. Maar misschien ook wel om actief een bijdrage te leveren aan de jaarprogramma's. De huidige partners in de wijkaanpak staan allen hiervoor open en zullen zich inspannen om in het kader van het programmatisch werken zoveel mogelijk mensen en organisaties in de wijk te betrekken.

5.4 Financiële aspecten

Bij de wijkaanpak zijn vele partners betrokken. Al deze partners investeren tijd en geld in de leefbaarheid van de wijken. Tijdens de totstandkoming van dit document hebben alle partners aangegeven gezamenlijk invulling te willen geven aan de wijkanalyses, -visies en - jaarprogramma's.

Het is daarom op dit moment nog niet precies aan te geven hoeveel geld er in de wijkaanpak om zal gaan. Het gaat hierbij in dit stadium ook meer om de juiste gezamenlijke intenties. Zoals eerder al is opgemerkt, hebben bijvoorbeeld de corporaties budgetten gereserveerd om te investeren in leefbaarheid.

Wat op dit moment wél aan te geven is, is de inzet vanuit de gemeente Gouda om de regierol waar te maken en de wijkteams te ondersteunen. Uiteraard is het zo, dat vrijwel alle investeringen vanuit de gemeente Gouda terecht komen in een (of meer) van de wijken. Maar in dit kader wordt alleen aangegeven welke middelen specifiek worden ingezet ten behoeve van de wijkaanpak. Uitgangspunt hierbij is dat de huidige inzet vanuit de gemeente op het gebied van de wijkaanpak gehandhaafd blijft. Hierbij gaat het zowel om menskracht als om financiële middelen.

Ten aanzien van de beschikbare menskracht geldt dat er momenteel 3,6 fte wijkcoördinator / programmamanager beschikbaar is (en blijft) voor de uitvoering van de wijkaanpak. Financieel betreft het de gelden die ter beschikking worden gesteld aan de wijkteams om hun rol te kunnen spelen en de middelen ten behoeve van het €3-budget en ondersteuning van de wijken vanuit het welzijnswerk. De bedragen die hiervoor beschikbaar zijn, zijn reeds vermeld in paragraaf 5.3.2. In totaal gaat het op dit moment om een jaarlijks bedrag van € 565.000,- dat beschikbaar is en blijft. Op dit bedrag zal indexering plaatsvinden in verband met inflatie, voorzover dit ook binnen de rest van de begroting (en subsidies) van de gemeente gebeurt. Overigens wordt naast de beschreven budgetten ook incidenteel geld uit het leefbaarheidfonds van de gemeente ingezet om zaken in het kader van de wijkaanpak te financieren.

5.5 Hoe zorgen we er voor dat deze plannen ook echt uitgevoerd gaan worden?

Als de gemeenteraad zich kan vinden in de nieuwe werkwijze voor de wijkaanpak zoals beschreven in dit rapport en het vertrouwen heeft dat de verschillende partners in de wijkaanpak

gezamenlijk hier iets goeds van kunnen maken, dan kan gestart worden met de implementatie. Hiertoe zal, in overleg tussen de betrokkenen, een implementatieplan worden gemaakt.

Groeimodel

Hierbij moeten we ons realiseren dat sprake zal zijn van een groeimodel: al doende leert men. We moeten niet stadsbreed met elkaar gaan zoeken naar 'de' ideale manier om een wijkanalyse te maken. Beter is het om in goed overleg de hoofdlijnen vast te leggen en in één (of een beperkt aantal) wijken van start te gaan. Op die manier kunnen volgende wijken weer voortbouwen op de lessen van de eerdere.

Zoals eerder aangegeven kunnen de analyses en visies, ook in verband met de beschikbare capaciteit, niet in een keer stadsbreed worden ingevoerd. Het werken met wijkjaarprogramma's zal wél met ingang van 2009 stadsbreed starten, waarbij uiteraard geldt dat het merendeel van de programma's nog niet gebaseerd zal op een wijkanalyse en -visie. Wat al in 2008 kan starten is het systeem van strategisch en operationeel / tactisch overleg.

Ook kunnen in 2008 nieuwe samenwerkingsovereenkomsten worden gesloten tussen de diverse partners. De overeenkomsten die tot en met 2007 geldig waren, zijn alleen getekend door de gemeente en de wijkteams. De nieuwe overeenkomsten zullen ook worden ondertekend door de woningbouwcorporaties, de politie en de betrokken welzijnsorganisatie.

Rapportage aan de gemeenteraad en mogelijke evaluatie in 2012 / 2013

Op basis van het vertrouwen van de gemeenteraad willen de betrokken partners graag aan de slag met het implementeren van het programmatisch werken. In overleg tussen de partners zal in 2009 door de gemeente een voortgangsbericht aan de gemeenteraad worden gestuurd om over de voortgang van de implementatie te berichten. Vanaf 2010 zal er over de wijkaanpak in de reguliere jaarlijkse rapportagecyclus aan de raad worden geschreven. In 2012 of 2013 zal in het strategisch overleg rond de wijkaanpak worden beoordeeld of er behoefte is aan een evaluatie van het programmatisch werken. Hierbij zal worden bekeken of de rollen van de diverse betrokkenen in de praktijk helder blijken te zijn, of de relatie tussen stadsbrede prioriteiten en de wijkaanpak goed wordt gelegd en of de wijkaanpak voldoende resultaten oplevert. De gemeenteraad zal op dat moment geadviseerd worden om al dan niet zo'n evaluatie te starten.

5.6 Discussiepunt voor de toekomst van de wijkaanpak

Werkend aan de verdere ontwikkeling van de wijkaanpak, is de vraag naar de juiste schaalgrootte voor het werken met wijkanalyse en wijkvisie aan de orde gekomen. Momenteel wordt er gewerkt met een wijkindeling in dertien wijken. Het is te overwegen om, wanneer het gaat om het opstellen van analyses en visies, te kiezen voor een model waarin de stad geclusterd wordt in een beperkt aantal stadsdelen. Op die manier krijgen de analyses en visies ook meer 'body' en inhoud.

Een keuze hierbij is dan of er gelijksoortige wijken gegroepeerd worden, of juist verschillende wijken, zodat die verschillen ook een rol kunnen spelen in de analyse en visie. Als het maken van de meerjarige analyse en visie op het niveau van het stadsdeel plaatsvindt, kan de doorvertaling naar activiteiten in het kader van wijkjaarprogramma's nog gewoon volgens de huidige indeling in dertien wijken plaatsvinden.

Een aantal deelnemers aan het overleg tussen de partners in de wijkaanpak had twijfels bij het kiezen van een ander schaalniveau, terwijl andere deelnemers juist de voordelen hiervan zagen en deze optie nader wilden verkennen. Daarom zal in de besprekingen van het 'strategisch

overleg actieve wijkaanpak Gouda' deze optie nader besproken worden, en zal in het strategisch overleg besloten worden om deze optie wel of niet verder te verkennen. Belangrijkste vraag hierbij zal zijn of het werken met 13 analyses, visies en jaarprogramma's niet te veel tot een 'papieren exercitie' leidt. Het 'papier' moet namelijk wel in dienst staan van de uitvoering. Hierbij geldt dat het uitgangspunt is dat we in Gouda blijven werken met de huidige wijkindeling, tenzij alle partners het graag op een hoger niveau willen organiseren. In ieder geval zal tot en met 2010 gewerkt blijven worden volgens de huidige indeling.

5.6 Tot slot: nu aan de slag!

In de inleiding van deze notitie staat al dat er veel energie in de Goudse wijkaanpak zit. Ook tijdens het werken aan deze notitie is dat weer gebleken. Er zijn pittige discussies gevoerd, maar vaak ook waren de verschillende deelnemers het erg met elkaar eens. De sfeer tijdens de besprekingen was altijd goed en de deelnemers hebben de ruimte ervaren om te zeggen wat ze wilden.

Alle deelnemers zijn het er over eens dat deze notitie een goede basis biedt om met elkaar aan de slag te gaan met programmatisch werken in de wijkaanpak. Want we realiseren ons ook dat de echte 'test' er in zit om deze nieuwe werkwijze gezamenlijk uit te gaan voeren. Alleen dan kan het een succes worden. Maar het feit dat we deze werkwijze in overleg goed op papier hebben gezet, geeft hoop op een verbeterde uitvoering van de wijkaanpak en een bijdrage aan de leefbaarheid en bewonersparticipatie in de wijken.

Bijlage 1 Definities

Leefbaarheid. Er wordt in het kader van de wijkaanpak gewerkt met een brede definitie van leefbaarheid. Onder leefbaarheid van een wijk wordt hier namelijk verstaan: 'een veilige woonomgeving en openbare ruimte in een wijk met een coherente sociale opbouw en samenhang, en een vitale economische opbouw'.

Leefbaarheid laat zich kenmerken door een zevental aspecten, die worden uitgewerkt in het schema aan het eind van deze bijlage.

1. Werk – inkomen
2. Voorzieningen(niveau)
3. Fysiek woonklimaat
4. Sociaal woonklimaat
5. Relatieve status van de bevolking
6. Esthetische aspecten
7. Externe relaties / hulpbronnen (aanwezigheid professionals in de wijk)

Ter illustratie: fysieke ingrepen in een wijk en bouwplannen kunnen de leefbaarheid beïnvloeden en hebben dus ook een relatie met de wijkaanpak.

(Actieve) Wijkaanpak: gebiedsgericht werken aan leefbaarheid en bewonersparticipatie, waarbij de betrokken partners (in ieder geval gemeente, wijkteams, woningcorporaties, politie en welzijnswerk) samenwerken onder regie van de gemeente.

Wijkteam: een groep betrokken bewoners (en bezoekers/gebruikers) van de wijk die, vanuit het perspectief van de bewoners van de wijk, met de overige partners in de wijkaanpak samenwerken aan de leefbaarheid van en participatie in de wijk.

Programmamanagement: de coördinatie van totstandkoming en uitvoering van programma-activiteiten met als doel om oplossingen te bieden voor de integrale projectoverstijgende probleemstelling.

Wijkontwikkeling: in de wijkontwikkeling werken de gemeente Gouda en de Goudse woningcorporaties en andere partners op het moment van schrijven samen aan de wijkverbetering van Gouda Oost en Korte Akkeren. Dit is een intensieve vorm van samenwerking in het kader van de stedelijke vernieuwing.

Wijkcoördinator / programmamanager leefbaarheid: de contactpersoon / regisseur vanuit de gemeente op het gebied van de actieve wijkaanpak.

Wijkconsulent: de opbouwwerker die ingezet wordt voor samenlevingsopbouw en ondersteuning van bewoners in het kader van de wijkaanpak .

Wijkanalyse: meerjarige analyse van de uitgangspositie en ontwikkelingen in een wijk.

Wijkvisie: meerjarige beschrijving van de gewenste ontwikkelingsrichting van een wijk en benoemen van speerpunten om deze ontwikkeling te bevorderen.

Wijkjaarprogramma: jaarlijks programma waarin voor de bewoners van de betreffende wordt beschreven welke activiteiten de verschillende partners in de wijkaanpak het betreffende jaar gaan uitvoeren.

Wijkoverleg: operationeel / tactisch overleg dat vier maal per jaar op wijkniveau wordt georganiseerd dat de totstandkoming en uitvoering van het wijkjaarprogramma (en –analyse en –visie) behandelt. Alle partners in de wijkaanpak nemen hieraan deel (per wijk sluit de betreffende organisatie aan, dit zal van wijk tot wijk variëren ten aanzien van bijvoorbeeld de woningbouwcorporaties en welzijnsorganisatie).

Strategisch overleg actieve wijkaanpak Gouda: strategisch overleg dat minimaal een maal per jaar stadsbreed op bestuurlijk niveau wordt georganiseerd. Alle partners (gemeente, wijkteams, corporaties, Factor G namens het welzijnswerk, politie) nemen hieraan deel. In dit overleg wordt gesproken over het functioneren van het systeem van de wijkaanpak en worden beslissingen genomen over de verdeling van middelen over verschillende delen van de stad, indien dit aan de orde is.

Schema 'leefbaarheid':

